

V

Vrouwen

Jaarverslag 2016

E-mail: cdav@cda.nl
Website: www.cda.nl/cdav
Twitter: [Twitter CDA Vrouwen](https://twitter.com/CDA_Vrouwen)
Facebook: [Facebook CDA Vrouwen](https://www.facebook.com/CDA_Vrouwen)

Inhoudsopgave

Doelstellingen	3
Bestuur	4
Secretariaat	5
Netwerk Provinciale Vertegenwoordigers	5
CDAV Internationaal	6
CDAV contacten in de Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement	8
CDAV Binnen het CDA	8
Externe vertegenwoordigingen	10
Communicatie	12
Activiteiten CDAV landelijk	13
Activiteiten van diverse provinciale CDAV afdelingen	16

Doelstellingen

Het CDAV wil politieke bewustwording van vrouwen vergroten en stimuleert hen actief deel te nemen aan politiek en maatschappij. Het CDAV organiseert activiteiten om dit doel te realiseren en werkt aan opvattingen en ideeën op het gebied van emancipatie, die passen bij het christendemocratisch gedachtegoed en die van belang zijn voor vrouwen binnen en buiten het CDA. Het CDAV heeft ongeveer 2500 leden, kent een landelijk bestuur en provinciale en enkele lokale afdelingen. Het CDAV werkt volgens een netwerkstructuur, dicht bij haar leden en met behoud van vrijheid en verantwoordelijkheden voor afdelingen.

Het CDAV streeft naar een verwezenlijking van haar missie door:

- Het leveren van een inbreng in het politieke beleid op basis van het politieke program van het CDA.
- Het bevorderen van politieke bewustwording bij vrouwen.
- Het bevorderen van de integratie en participatie van vrouwen in het CDA.

Meer concreet werkt het CDAV aan:

- Het ontwikkelen van ideeën en opvattingen rondom emancipatie en gezinsbeleid
- Het stimuleren, ontwikkelen en organiseren van scholing- en emancipatieactiviteiten op landelijk, provinciaal en lokaal niveau.
- Het vervullen van een vertegenwoordigende en adviserende rol in de daarvoor in aanmerking komende nationale en internationale vrouwenorganisaties.
- Het voordragen van vrouwen voor functies binnen en buiten het CDA en in politieke vertegenwoordigingen.
- Het adviseren van het CDA-bestuur op het gebied van emancipatie.

Bestuur

Het CDAV-bestuur bestaat per 31 december 2016 uit 6 personen. Het bestuur kwam zevenmaal bij elkaar om te vergaderen. De bestuurlijke samenstelling in 2016 was als volgt:

Josine Westerbeek-Huitink
Voorzitter

Elma Petter
Vicevoorzitter

Petra Groeneweg
Penningmeester/secretaris

Margriet van de Vooren
Bestuurslid

Mireille de Jonge
CDAV Internationaal
Tot april 2016

Sandra van den Nieuwenhof
Bestuurslid

Hennie Nillesen
Bestuurslid tm 13 april 2016

Annet Doesburg
Interim voorzitter CDAV Internationaal
Vanaf april 2016

Overzicht van intrede bestuursleden

Josine Westerbeek-Huitink	2013
Elma Petter	2013 herbenoemd
Petra Groeneweg	2015 herbenoemd
Margriet van de Vooren	2015 herbenoemd
Mireille de Jonge	2014
Sandra van den Nieuwenhof	2016

Afscheid Hennie Nillesen

Hennie Nillesen, bestuurslid en vertegenwoordiger van het CDAV Limburg, heeft haar functie m.i.v. 13 april 2016 neergelegd. Dit in verband met drukke werkzaamheden in Provinciale Staten, gemeenteraad en haar nieuwe baan. Het bestuur beraadt zich nog op de invulling van haar functie.

Secretariaat

Het Partijbureau heeft zich gericht op haar kerntaken. Dit heeft tot gevolg gehad dat vanaf het jaar 2015 het CDAV geen structurele secretariële ondersteuning meer heeft.

Op projectbasis kan het CDAV wel een beroep doen op ondersteuning door het Partijbureau tot een maximum van 600 uur. Petra Groeneweg heeft alle administratief ondersteunende taken overgenomen. De overige taken zijn onder de overige bestuursleden verdeeld.

Netwerk Provinciale Vertegenwoordigers

Het CDAV is in veel provincies actief. Alleen Limburg heeft geen CDAV-vertegenwoordiger. Het bestuur van het CDAV vergadert twee keer per jaar met de afgevaardigden uit de provincie. Dit zijn meestal de provinciale voorzitters van het CDAV. Elk provinciaal bestuur heeft een aanspreekpunt binnen het landelijk CDAV-bestuur om zo de onderlinge communicatie te versterken.

Vertegenwoordiger Groningen:	Marja Leffers
Vertegenwoordiger Friesland:	Sjoerdje Kok
Vertegenwoordiger Drenthe (CDA 4Women):	Thilla Franken
Vertegenwoordiger Overijssel:	Fie Freriks
Vertegenwoordiger Flevoland	Monique Toorenburg
Vertegenwoordiger Noord-Holland:	Jolanda van Ling
Vertegenwoordiger Utrecht:	Wilmie van der Kuil
Vertegenwoordiger Gelderland:	Anne-Marie Vreman
Vertegenwoordiger Zuid-Holland:	Dineke den Hartog
Vertegenwoordiger Noord-Brabant:	Joke Wagter
Vertegenwoordiger Limburg:	geen
Vertegenwoordiger Zeeland:	Carla Hoogerland-Veerman

Meer over de activiteiten van de provincies is te lezen vanaf pagina 16.

Het landelijk bestuur en het NPV zijn in 2016 tweemaal bijeengekomen.

Op 20 januari 2016 was het thema: 'Zichtbaarheid van het CDAV. De provinciale vertegenwoordigers hebben aangegeven waar ze op dit moment mee bezig zijn en wat hun plannen zijn.

Verder is o.a. aan de orde geweest: hoe kan het CDAV meer zichtbaar zijn in de provincie, hoe kunnen we meer de informatie delen met elkaar en onze leden, hoe kunnen

we meer mannen betrekken bij onze activiteiten, hoe spelen we in op actuele thema's, de permanente campagne, een meer regionale indeling en het actiever aan de slag gaan met social media.

Op 28 september 2016 kwamen de volgende punten aan de orde: de nieuwe folder, de campagne voor de verkiezingen van de Tweede Kamer, het gebruik van social media en de gezamenlijke inspanningen om vrouwen te enthousiasmeren en te interesseren voor bijeenkomsten en wellicht het vervullen van politieke functies

CDAV Internationaal

CDAV-Internationaal is de internationale loot van het CDAV. De leden houden zich bezig met het behartigen en ondersteunen van vrouwenbelangen in internationaal verband. Daarnaast formuleren wij vraagstukken vanuit een Europese en internationale invalshoek. Wij doen dit door het signaleren en agenderen van bepaalde onderwerpen die aandacht behoeven en middels aanbevelingen voor de partij, fractie in de Tweede Kamer en de Euro-fractie in Brussel. Ook onderhouden wij nauw contact met de EVP-Vrouwen, rechtstreeks en via Hillie van der Streek, de secretaris-generaal van de EVP-Vrouwen. De leden van het CDAV Internationaal vertegenwoordigen ook op andere momenten het CDAV, zowel binnen als buiten de partij, waaronder de CDA Commissie Buitenland en het WI-beraad.

In 2016 bestond het CDAV Internationaal uit de volgende leden:

Mireille de Jonge, lid

Annet Doesburg, interim-voorzitter vanaf april 2016

Femmy Bakker, secretaris

Astrid Frey, lid

Liesbeth van Heest, lid

Het CDAV Internationaal is traditiegetrouw het jaar 2016 begonnen met de CDAV-Nieuwjaarsbijeenkomst, ditmaal in Rotterdam. Het thema van deze bijeenkomst was 'Onbekend maakt onbemind: samen aan tafel over de aanpak van de vluchtelingencrisis. Naast een laatste update door Jeroen Lenaers vanuit het Europees Parlement en van Mona Keijzer vanuit de Tweede Kamerfractie is aan diverse tafels volop gediscussieerd over het actuele onderwerp van de opvang van vluchtelingen met José van Egmond, wethouder Pijnacker-

Nootdorp, Jan Willen Anholts, COA, Annemarie Busser, Amnesty, Margreet Houdijk van Walk and Talk Women en Rada Sukkar, Dorcas. Het was een drukbezochte bijeenkomst met een actieve inbrengen van de aanwezige vrouwen.

In april vond het jaarlijkse colloquium van de EVP-vrouwen plaats in Praag. De leden hebben daar presentaties gekregen over migratie en inclusie.

In juni organiseerde het CDAV Internationaal een expertbijeenkomst over opvang van vluchtelingen in de regio. Met diverse experts heeft het CDAV Internationaal in aanwezigheid van Maria Martens vanuit de Eerste Kamer uitvoerig gesproken over wat goede opvang is en waarin geïnvesteerd moet worden. Een verslag hiervan heeft in CDA.nl gestaan en aanbevelingen zijn naar de CDA-fractie en de delegatie in het EP gedaan.

De EVP-Vrouwen Summer Academy 2016 vond plaats in Malaga en stond in het teken van 'Migratie en inclusie, impact op vrouwen'. Dit thema stond ook centraal in Sofia, waar in het najaar de bestuursvergadering en het congres van de EVP-Vrouwen werd gehouden. Het CDAV Internationaal heeft in de voorbereiding van congres meegewerkt aan de resolutie die tijdens het congres is aangenomen.

Het CDAV werd bij genoemde gelegenheden vertegenwoordigd door een lid van het CDAV Internationaal. In Sofia waren een lid en voorzitter a.i. van CDAV Internationaal aanwezig.

Het CDAV Internationaal heeft in het najaar een amendement ingediend op het CDA Verkiezingsprogramma 2017, waarin wordt gevraagd pal te staan voor lokale maatschappelijke vrouwenorganisaties die wereldwijd onder druk staan. Het amendement is overgenomen.

In de laatste maanden van 2016 zijn de voorbereidingen gestart voor een werkbezoek aan het Internationaal Strafhof in Den Haag begin 2017. Dit in plaats van de jaarlijkse Nieuwjaarsbijeenkomst.

CDAV-contacten in de Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement

Het CDAV heeft regelmatig contact met de Tweede Kamerleden, met name met de woordvoerders van Portefeuilles die het CDAV aangaan. De voorzitter van het CDAV onderhoudt met name contacten met de fractievoorzitter Sybrand van Haersma Buma over beleidsinhoudelijke standpunten en de positie van vrouwen binnen het CDA; met Mona Keijzer op het gebied van zorg en vluchtelingen en met Pieter Heerema over vrouwen en de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er dit jaar diverse ad hoc contacten met de andere Kamerleden geweest tijdens bijeenkomsten, congressen en de heidagen van het partijbestuur.

De contacten met de Eerste Kamer zijn er vooral met Elco Brinkman, Maria Martens en Sophie van Bijsterveld. De CDAV-voorzitter spreekt over diverse onderwerpen met Elco Brinkman tijdens de partijbestuursvergaderingen maar ook daarbuiten. Met Sophie van Bijsterveld en Maria Martens zijn de contacten goed. Met name in het kader van onderwerpen die echt vrouwen betreffen. Beide vrouwen zijn vaak ook aanwezig op onze nieuwjaarsbijeenkomst, ALV en bij bijeenkomsten georganiseerd door het CDAV in de provincies.

De Europarlementsleden adviseren het CDAV internationaal. Esther de Lange is daar onze eerste contactpersonen. Daarnaast zijn er ook contacten met Jeroen Lenaers.

CDAV binnen het CDA

Het CDAV heeft een vertegenwoordiger in het Partijbestuur. De voorzitter van het CDAV Josine Westerbeek-Huitink maakt q.q. deel uit van het Partijbestuur.

Partijcongres

Het CDAV probeert altijd met zoveel mogelijk vrouwen deel te nemen aan het Partijcongres. Het CDAV had altijd 10 extra stemmen naast de eigen stem van de leden van het bestuur.

Op het congres van 4 juni jl. zijn de statuten en het huishoudelijk reglement van het CDA gewijzigd. Het CDAV blijft een gelieerde organisatie en is gerechtigd om zelf resoluties en amendementen in te dienen op het Partijcongres.

Mede op initiatief van een aantal provinciale afdelingen van het CDAV heeft het congres een amendement aangenomen betreffende een gegarandeerde CDJA en CDAV-zetel in de Provinciale Besturen.

Verkiezingen Tweede Kamer

In volksvertegenwoordigende organisaties zien wij graag een verdeling, die een afspiegeling is van de samenleving. Dat diversiteit gezond is voor een organisatie is bekend. Een divers team levert meer kwaliteit en heeft daarnaast meer het draagvlak.

Het aandeel vrouwen in de vertegenwoordigende organen is de laatste jaren afgenomen. Dat vinden we een zorgelijke ontwikkeling.

Voor het CDAV en ook voor het CDA is het van groot belang dat op de uiteindelijke lijst sprake is van een evenwichtig aantal vrouwen. Dat kan het best gerealiseerd worden als er een breed aanbod van vrouwen beschikbaar is.

Het bestuur van het CDAV heeft daarom geprobeerd zoveel mogelijk vrouwen te interesseren voor de kandidaatstelling van de Tweede Kamer. Van diverse kanten zijn namen aangereikt.

Het bestuur heeft ongeveer 50 vrouwen per email benaderd met het verzoek om via de officiële procedure van het CDA hun kandidaatstelling kenbaar te maken bij de Vertrouwenscommissie.

Het uiteindelijke resultaat van 35% vrouwen op de lijst nog steeds niet de door ons gewenste 50%, maar naast de vertrouwde namen van de huidige Kamerleden is er ook een fiks aantal nieuwe bij.

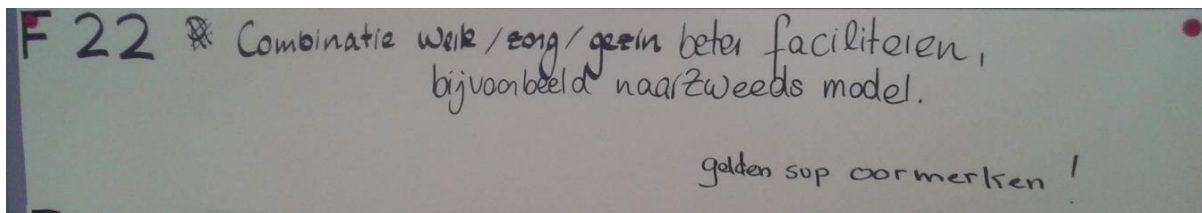
Bijeenkomst CDA1000 en het verkiezingsprogramma

Zaterdag 10 september 2016 waren we namens het CDAV met circa 15 vrouwen aanwezig bij de CDA1000 bijeenkomst in Amsterdam. 1000 leden gingen met elkaar in gesprek over de belangrijkste vraagstukken en oplossingen voor het nieuwe CDA-verkiezingsprogramma.

De leden konden op vijf themapleinen in kleine groepjes hun eigen voorstellen bespreken. Per groepje kon één voorstel worden ingediend. Aan het eind van de dag brachten de deelnemers via een app hun stem uit op de ingediende voorstellen. De uitslag van de stemming heeft een top drie per thema opgeleverd. De vijftien voorstellen zijn één-op-één overgenomen in het nieuwe CDA-verkiezingsprogramma.

Ook een punt uit ons jaarthema werd naar voren gebracht. Het heeft ook een plek gekregen in het verkiezingsprogramma.

Op het congres van 14 januari 2017 werd het verkiezingsprogramma vastgesteld. Het CDAV heeft 1 amendement ingediend vanuit het internationale perspectief. Het amendement is ook aangenomen. Het betreft een toevoeging van de volgende tekst:

“We staan pal voor lokale maatschappelijke vrouwenorganisaties die een belangrijke rol spelen om tot duurzame vrede te komen, maar zwaar onder druk staan. Vrouwen zijn dikwijls de motor van economische ontwikkeling, maar verkeren in kwetsbare situaties. Ze werken vaak onder slechte arbeidsomstandigheden, hebben last van uitbuiting en discriminatie. We blijven daarom hameren op maatschappelijk verantwoord ondernemen en eerlijke handel.”

Overige vertegenwoordigingen binnen het CDA

Elma Petter neemt deel aan de werkgroep HRM.

Externe Vertegenwoordigingen

Nederlandse Vrouwenraad

Het CDAV is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van de Nederlandse Vrouwen Raad (NVR). De Nederlandse Vrouwen Raad streeft naar gelijke rechten en volwaardige participatie van vrouwen op alle terreinen. De NVR, dat zijn alle lidorganisaties gezamenlijk. Onderwerpen die door de NVR op de agenda worden gezet verkrijgen daardoor meer gewicht dan wanneer lidorganisaties dat afzonderlijk doen. Er zijn ruim 40 vrouwenorganisaties lid van de NVR-koepel.

Politiek Vrouwen Overleg

De voorzitter Josine Westerbeek-Huitink vertegenwoordigt het CDAV in het Politiek Vrouwen Overleg (PVO). Het PVO is het bestuurlijk samenwerkingsorgaan van de vrouwen- en emancipatienetwerken van de politieke partijen op het gebied van arbeidsparticipatie, het combineren van arbeid en zorg, emancipatie en diversiteit. Algemene doelstellingen PVO:

- Bevorderen van gelijke behandeling en rechten van mannen en vrouwen
- Bevorderen van evenredige participatie van mannen en vrouwen in de politiek
- Bevorderen en aanzwengelen van discussie over genoemde doelstellingen met leden van het Kabinet, Tweede Kamerleden en Partijbesturen
- Partijoverschrijdende bestuurlijke samenwerking op het gebied van de rechten van de vrouw.

Het voorzitterschap en secretariaat van het PVO is elk jaar in handen van een ander politieke partij. D66 heeft in 2016 het voorzitterschap overgenomen van het CDA. Het voorzitterschap wordt in 2017 voortgezet door de Christen Unie

1. Vergaderingen

Het PVO heeft in 2016 8 x keer vergaderd. Als iets in de politieke actualiteit van belang was werd er besproken of er een rol voor het PVO was weggelegd. Verder werden de vergaderingen gebruikt om relevante gesprekken en de expertmeetings met hoogleraren en wetenschappers te plannen, voor te bereiden en na te bespreken.

2. Brainstormsessie brief gezamenlijke punten verkiezingsprogramma

16 februari is er binnen het PVO een brainstormsessie gehouden met de hoogleraren Joop Schippers en Laura den Dulk over de belangrijkste gezamenlijke punten van het PVO voor de programmacommissies. Naar aanleiding daarvan heeft het PVO een brief met belangrijkste gezamenlijke punten geformuleerd die door de deelnemers van het PVO eind februari naar hun verkiezingsprogrammacommissie is gestuurd.

3. Gesprekken relevante organisaties en bewindspersonen

Aangezien de verkiezingen in aantocht waren zijn er geen gesprekken met de huidige bewindspersonen gevoerd. Wel is overleg geweest met de volgende - voor het PVO relevante - organisaties:

- WRR, 1 maart 2016. Gesproken is met de voorzitter, André Knotnerus. Besproken is wat de WRR doet en waar de WRR volgens het PVO ook aandacht aan zou kunnen geven.
- FNV-Vrouw, 5 april 2016. De voorzitter van FNV-Vrouw, Judy Hoffer en een bestuurslid zijn op bezoek geweest. FNV Vrouw wil het PVO als volwaardig overlegpartner zien waarbij het delen van informatie en kennis centraal staat.

- VNG, 24 mei 2016. Gesprekspartner was de algemeen directeur, Jantien Kriens. De rol en werkzaamheden van de VNG zijn toegelicht evenals de werkwijze en doelstelling van het PVO. Gekeken is naar mogelijke raakvlakken.
- Onderwijsraad, 9 juni 2016. Gesproken is met de voorzitter, Henriette Maassen van den Brink. Er is gesproken over de taken van de raad. De raad stelt voor om het PVO uit te nodigen voor één van de panels van het ‘Huis van het Onderwijs’ op het moment dat er een advies wordt uitgebracht dat raakt aan emancipatie, arbeid-zorg, of arbeidsparticipatie zodat men elkaar zou kunnen versterken.

4. Inhoudelijke expertsessie

Het PVO heeft een expertsessie georganiseerd over Vrouw en Pensioen om zich meer in dit onderwerp te verdiepen, met als spreker Henriette Prast, hoogleraar persoonlijke financiële planning. Insteek was op een heel andere manier dan gebruikelijk naar dit onderwerp te kijken.

5. Gezamenlijke Visievorming Arbeidsparticipatie en Diversiteit

Tussen droom en daad: hoe nu verder?

Ter voorbereiding heeft op 14 juni een visievormende sessie plaatsgevonden binnen het PVO.

Op 13 september vindt in de van Mierlozaal een expertsessie plaats met politiek woordvoerders der Staten-Generaal en landelijke bestuurders. Alle zes deelnemende partijen hadden politieke vertegenwoordigers gestuurd. Er waren zo'n 30 aanwezigen.

Sprekers zijn Antia Wiersma, plv. directeur Atria, manager collecties, onderzoek en advies en Joop Schippers, hoogleraar arbeidsmarkteconomie Universiteit Utrecht.

In de sessie is nadrukkelijk gekeken naar verschillende bevolkingsgroepen zoals hoger-, middelbaar- en lager opgeleiden en vrouwen van Marokkaans/Turkse herkomst. Op basis van een gezamenlijke trendanalyse over de afgelopen 20-40 jaar, het heden en de daaruit te concluderen toekomst worden aanzetten gegeven voor gezamenlijk toekomstig beleid.

Wat staat er nog te doen?

Ieder punt staat niet op zichzelf, maar zou gezien moeten worden als een onderdeel van een integrale aanpak.

- Het ontwikkelen van een coherent en samenhangend emancipatiebeleid waarbij de ontwikkelingen continu worden gemonitord. Er zal additioneel beleid moeten komen om lager opgeleide vrouwen, waaronder zich veel Turkse en Marokkaanse vrouwen bevinden, aan het werk te helpen;
- We trekken één lijn op het gebied van (investeren in) onderwijs, dit is een partij overstijgend belang;
- Het verder ontwikkelen van de zogenoemde brede school en voorschoolse/vroegschoolse educatie (integrale kindcentra);
- De kwaliteit van kinderopvang/basisonderwijs/(V)MBO verhogen en meer (pedagogisch en didactisch) goedopgeleide leerkrachten (die zijn afgestemd op de doelgroep) voor de klas;
- Economische zelfstandigheid van mensen d.m.v. onderwijs vergroten;
- Het introduceren van een ‘leven lang leren’ d.m.v. vouchers, fiscale voordelen en via de cao's door bijvoorbeeld de mogelijkheid een 13e maand in te zetten als individueel loopbaanbudget, zodat men ook op latere leeftijd nog de (financiële) mogelijkheden heeft zich te ontwikkelen;
- Het vergroten van de kweekvijver van jonge vrouwen in midden- en hoger management;
- Gelijke beloning van vrouw en man;
- Moderniseren verlofregelingen (vaderschapsverlof / betaald ouderschapsverlof);
- Voorziening voor mensen tussen 65-70 jaar met weinig pensioenopbouw (in de praktijk bestaat deze groep veelal uit vrouwen).

Communicatie

Het CDAV wil haar leden zo goed mogelijk informeren. Dit doen wij door middel van het aankondigen van activiteiten op de website van het CDAV www.cda.nl/cdav en door middel van digitale leden-nieuwsbrieven. Daarnaast heeft het CDAV een Facebookaccount en een Twitteraccount.

Ook schrijven wij nieuws en achtergrondartikelen op de drie pagina's 'Vrouw & Politiek', in het CDA.nl, dat vier keer per jaar verschijnt.

Website	www.cda.nl/cdav
E-mail	cdav@cda.nl
Twitter	Twitter CDA Vrouwen
Facebook	Facebook CDA Vrouwen

Het CDAV:

- Bevordert meer diversiteit in de politiek omdat meer diversiteit leidt tot betere resultaten.
- Bevordert de politieke bewustwording bij vrouwen en de participatie van vrouwen binnen het CDA.
- Staat voor emancipatie en gelijke rechten voor iedereen in de Nederlandse samenleving.
- Zet zich in voor het verbeteren van de positie van vrouwen en meisjes in Nederland en wereldwijd.
- Levert een bijdrage aan het politieke beleid.

Waarom lid worden van het CDAV?

- Je bouwt snel een groot en bij jou passend netwerk op in de politiek.
- Je kunt deelnemen aan relevante workshops en trainingen die gericht zijn op het verbeteren van jouw (politieke) vaardigheden.
- Je kunt een bijdrage leveren aan discussies en totstandkoming van standpunten over actuele thema's die vrouwen aangaan.
- Je kunt je ook aansluiten bij het netwerk van het CDAV in je eigen regio.

Aanmelden via cdav@cda.nl
volg ons op CDA Vrouwen @CDAvrouwen CDA.NL/CDAV

CDAV v Vrouwen

In 2016 is ook hard gewerkt aan een nieuwe uitstraling van de folder in een handzaam A6-formaat.
Hiernaast staat de achterkant.

Activiteiten CDAV landelijk

Nieuwjaarsbijeenkomst:

Traditioneel houdt het CDAV in samenwerking met de EVP-fractie begin januari haar nieuwjaarsbijeenkomst. Op 9 januari 2016 waren we in Rotterdam bijeen met als onderwerp “Onbekend maakt onbemind: samen aan tafel over de aanpak van de vluchtelingen-crisis”. Een zeer actueel thema.

Jeroen Lenaers, woordvoerder asiel en migratie van de EVP-fractie in het Europees Parlement had een bijdrage over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de aanpak van de crisis door de EU.

Vervolgens gingen we aan 5 tafels in gesprek met:

- Jan Willen Anholts, woordvoerder Centrale Opvang Asielzoekers
- José van Egmond, wethouder gemeente Pijnacker-Nootdorp
- Annemarie Busser, Senior Beleidsmedewerker migratie bij Amnesty International Nederland
- Rada Sukkar, landendirecteur Irak van Dorcas
- Margreet Houdijk van Walk en Talk Women

Uit de terugkoppeling van de gesprekken en een reflectie van Jeroen Lenaers en ook Mona Keijzer, woordvoerder asiel van de CDA-Tweede Kamerfractie kwamen de volgende punten naar voren:

- We zijn verantwoordelijk voor mensen die vluchten voor oorlog en geweld.
- De procedures moet je aanpassen, ze zijn nu veel te lang. Van de 30% die uiteindelijk geen status krijgt, moet veel sneller duidelijk zijn dat ze terug moeten.
- Vrouwen, homoseksuelen en christelijke minderheden moeten gerespecteerd worden.
- Wat tijdens Nieuwjaarsnacht in Keulen is gebeurd (misbruik van vrouwen), kan niet.
- Het vluchtelingenverdrag moet aangepast, gemoderniseerd worden. Het dateert al van 1951 en de tijden zijn veranderd.
- Er moet meer financiële steun gegeven worden voor opvang in de regio.
- Er moet een ruimhartiger hervestigingsbeleid komen als manier om illegale, mensonwaardige vluchtelingen van mensen te voorkomen.

Voor het volledige verslag en een foto-impressie klik [hier](#).

Algemene vergadering, Ledendag en Loopbaandag 28 mei 2016

Op 28 mei 2016 werd gestart de Ledendag gestart met de Algemene Vergadering met o.a. het vaststellen van de jaarrekening 2015, het jaarverslag 2015 en de begroting 2016. Tijdens het inhoudelijke deel kwam het thema ‘De balans tussen werk, zorg en invloed’ aan de orde. Het afgelopen jaar hadden we aandacht besteed aan werk en zorg. Het accent ligt in 2016 op invloed van vrouwen in de politiek.

De eerste spreker is Ruth Peetoom, voorzitter CDA. Zij geeft de volgende tips aan vrouwen:

- Wees solidair met elkaar.
- Doe niet alle mannelijke kenmerken na, daarmee verlies je je eigen gezicht en authenticiteit.
- Gebruik je eigen talenten.
- Zet je ervaring in als coach.

Quotes van Ruth Peetoom

- Diversiteit is ook binnen het CDA nog hard nodig.
- In 2018 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. 100 jaar na de invoering van het vrouwenkiesrecht moet het toch mogelijk zijn om meer vrouwen in de gemeenteraden te krijgen dan de nog geen 30% nu.”

De volgende spreker was Ellen Verkoelen, vicefractievoorzitter CDA Zuid-Holland. Enkele quotes van Ellen:

- Geen mens kan ontsnappen aan de invloed van politiek. Doe dus zelf ook mee!
- Vrouwenemancipatie is een mannenzaak!

Haar stelling is dat meer invloed van vrouwen in de politiek vraagt om betrokkenheid en inzet van mannen die zich sterk maken voor dit thema en met het meer benoemen van vrouwen hun bijdrage leveren aan een representatieve democratie.

Anne-Marie Vreman, voormalig wethouder Buren, gaf vanuit het lokale perspectief haar visie op het thema.

Zij geeft aan: ‘Als je op lokaal niveau mee wilt gaan doen moet je jezelf afvragen: wat ga jij dan doen, hoe ga je dat doen, hoe verbind je je en hoe ziet jouw netwerk eruit?’

In het middagedeelte van 28 mei was er de Loopbaandag. Elma Drayer, schrijfster en columniste, nam het publiek mee in een prachtig verhaal over haar moeder, die niet ten volle haar talenten heeft kunnen ontplooiën van haar talenten. Hoe anders is het tegenwoordig, waar vrouwen naast het stichten van een gezin ook een bestaan buitenshuis kunnen opbouwen. ‘Dubbele rijkdom’ noemde zij dat in plaats van de term “dubbele belasting”

Nederlandse vrouwen zijn volgens Elma Drayer niet erg ambitieus. Betaald werk vinden ze doorgaans al van ondergeschikt belang, laat staan dat ze zich zal inspannen om hogerop te klimmen. Ze sloot haar lezing af met de woorden: ‘De wereld ligt aan onze voeten. Laten we doen wat we niet durven.’

In de discussie met Jeroen van der Kolk, HRM-manager CDA Partijbureau, kwamen de o.a. volgende suggesties naar voren

- Ga op zoek naar goede vrouwen.
- Vrouwen willen gevraagd worden, hebben een zetje nodig.
- Deel ervaringen met elkaar.
- Wees eerlijk zijn: wat beloofd wordt, moet ook nagekomen worden.
- Binnen HRM-commissies moet ook sprake zijn van diversiteit.

Vervolgens waren er 2 rondes met workshops:

1. **Vrouwen in de politiek:** Madeleine van Toorenburg, sinds 1 maart 2007 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
2. **Pitching en effectief presenteren:** Anneloes Vos, trainer zakelijke presentaties bij NM imago Groep Arnhem
3. **Succesvol solliciteren:** Anita Rasenberg, Directeur-Eigenaar van Spijtenburg Werving en Advies
4. **Zelfreflectie, inzicht in eigen talenten:** Jeroen van der Kolk, HRM Manager CDA

Voor alle verslagen en een foto-impressie klik [hier](#).

Activiteiten van diverse provinciale CDA V-afdelingen

CDA V Fryslân

Bestuurssamenstelling per 31 december 2016:

Sjoerdje Kok, voorzitter en lid DB van CDA Fryslân

Akke Toren, secretaris

Sjoukje Dijkstra, penningmeester

Djoke Travaille, notulist

Rineke Osinga, lid en AB lid van CDA Fryslân

Bestuur

Er heeft een verandering plaats gevonden, doordat Minke van der Goot afgetreden is als bestuurslid met de functie van secretaris. Op 1 april tijdens de Algemene ledenvergadering in Drachten is Akke Toren haar opgevolgd. Er is nog een bestuursfunctie vacant.

Het bestuur heeft 5 maal vergaderd, steeds bij bestuursleden thuis. Ook via onderling mailverkeer werden zaken afgestemd. De actuele en plaatselijke politiek had steeds onze aandacht.

Algemeen

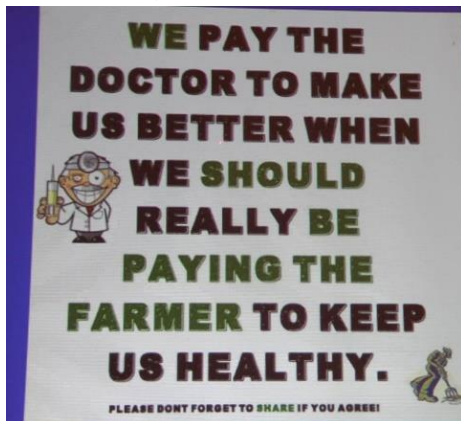
Het jaar 2016 is een goed jaar geweest voor CDA V Fryslân. We zijn nog steeds een actieve club waarin vrouwen zich actief in willen zetten voor politiek met een partij die uit gaat van christelijke normen en waarden en deze in de maatschappij in alle facetten wil uitdragen.

Hiervoor organiseren we bijeenkomsten voor vrouwen die lid zijn, maar ook voor vrouwen die deze uitgangspunten onderschrijven en of geïnteresseerd zijn. Soms worden er mannen uitgenodigd bij onze activiteiten. Zo kunnen we laten zien dat we nog steeds een actieve groep vormen binnen het CDA, zowel gemeentelijk, provinciaal en landelijk. We hebben een vrij constant ledenaantal van 300 leden waarvan er velen aan onze activiteiten deelnemen.

Het CDA4Women is niet meer actief.

Activiteiten CDA V Fryslân

Voorlichtingsbijeenkomst over voeding op 12 februari in “de Pleats” in Burgum.

Dhr. Theo Mulder van Agro uit Kollumerzwaag heeft ons verteld over gezonde voeding en bodemvruchtbaarheid. De titel van de uitnodiging was dan ook:

“Wordt de boer de dokter van de toekomst?”

Wat we eten heeft een grote invloed op onze gezondheid. Hierbij bracht dhr. Mulder de vraag onder de aandacht over hoe gezond wordt dit eten verbouwd. Hoe en waarmee wordt de grond bemest. Voedsel en grond zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. Het was een zeer verhelderend betoog, waaraan nog veel aandacht besteed zal moeten worden aan duurzame landbouw door de politiek en de boeren.

Algemene ledenvergadering op 1 april 2016 bij “Sûnenz in Drachten.

Bij een terugtrekkende overheid moeten de mensen steeds meer zelf doen.” Sûnenz” Support is een initiatief van partijen en organisaties die allemaal graag een steentje bijdragen aan het gezond en vitaal ouder worden. Deze organisaties zijn nu onder één dak samengebracht. Er worden niet alleen vragen beantwoord op het gebied van welzijn, indicaties, Wmo, vitaliteit, vergoedingen, voeding, zorg of beweging. Men kan er van vele producten en diensten gebruik maken. Ook is er een fitnessruimte beschikbaar. Het uitgangspunt van “Sûnenz” is samenwerken om elkaar zo goed mogelijk te kunnen blijven helpen in Zuidoost Friesland.

Bezoek aan “Wetsus” op 22 november 2016 in Leeuwarden.

Wetsus is een Technologisch Top Instituut voor water-technologie. Het is een Europees centrum van kennis over water. Men werkt samen met universiteiten en bedrijfsleven. Er kan op ieder niveau een water gerelateerde opleiding gevolgd worden, van MBO niveau tot op Universitair niveau. De uitleg van directeur dhr. J. Boonstra was d.m.v. een PowerPointpresentatie zeer verhelderend. Daarna was er een rondleiding door het prachtige gebouw en konden we een kijkje nemen in het laboratorium waar uitleg gegeven werd door een

student uit China. Het was een zeer interessante excursie, waar ook een aantal heren vertegenwoordigd waren.

Kerstgroet.

Ook dit jaar is er door ons een kerstgroet verstuurd via de mail naar de leden en het bestuur van CDA Fryslân. Dit keer was deze gemaakt door Sjoukje Dijkstra. Door vele positieve reacties mogen we aannemen dat het zeer op prijs gesteld werd.

Andere contacten.

Naast onze eigen activiteiten en vergaderingen werden er bijeenkomsten bezocht van het landelijk CDAV. Ook namen we deel aan regionale bijeenkomsten en ledenvergaderingen van CDA Fryslân. Er ging een afvaardiging naar de laatste provinciale bijeenkomst van het GVB/PVO en een bijeenkomst van de Friese Chr. Plattelandsvrouwen. Verder werden er door een aantal vrouwen één van de landelijke CDA-congressen bezocht.

Het bestuur van CDAV Fryslân kijkt terug op een goed en inspirerend 2016 en ziet 2017 met vertrouwen tegemoet, waarin we het 100 jarig bestaan van Vrouwenkiesrecht mogen herdenken.

CDAV Overijssel

In 2016 heeft het CDAV Overijssel 1 avond verzorgt. Deze avond had als thema: Mantelzorg. Ongeveer 60 bezoekers bezochten deze avond in Nijverdal. Het was een bijzonder inspirerende avond.

Door het overlijden van een werkgroep lid bleef alleen de voorzitter over. Intussen is er een bestuur gevormd bestaande uit 5 leden:

Fie Freriks- Hulsegge: voorzitter.

Aaltje Booijink: secretaris

Miranda Wesselink: penningmeester

Tet Engelsma: PR

Gerdien Tigelaar: lid

De banden met het provinciaal bestuur zijn verstevigd. De samenwerking is bijzonder prettig. Het provinciaal bestuur begroot jaarlijks een budget voor de bijeenkomsten van het CDAV. Eén lid van het CDAV woont de algemene bestuursvergaderingen bij.

Voor 2017 zijn er 3 bijeenkomsten gepland:

Op 16 januari is er een bijeenkomst met als titel 'Vrouw en ondernemerschap'.

Op 16 mei is er een bijeenkomst met als titel: Een nieuwe uitdaging: "Ik word raadslid".

Op 27 oktober is er een netwerklunch.

CDAV Gelderland

Het bestuur bestond per 1 januari 2016 uit:

-Mevrouw A.M.Th. Vreman, voorzitter

-Mevrouw A.E.H. Looman-van Breen, penningmeester

-Mevrouw P.E. Jacobs, secretaris

-Mevrouw R. Van Schoor- Van den Brink

Er zijn 3 vacatures in het bestuur van het CDAV Gelderland. In 2017 gaan we actief op zoek naar nieuwe bestuursleden. Er zullen een aantal aspirant bestuursleden worden uitgenodigd ter kennismaking.

Amendement

Voor het CDA-congres van 4 juni 2016 heeft een commissie Statutenwijzigingen en wijzigingen op het Huishoudelijk Reglement voorgesteld. De wijzigingen op het Huishoudelijk Reglement hielden o.a. in dat de bestuurszetels voor CDAV en CDJA in het lokale en provinciale bestuur zouden verdwijnen. Het bestuur van CDAV Gelderland was het niet eens met het voorstel. Wij hebben daarom een amendement ingediend en daarbij sloten vrouwen van CDAV Flevoland, CDAV Friesland, CDAV Noord-Holland, CDAV Utrecht, CDAV Zuid-Holland, CDAV-Limburg, CDJA Gelderland zich aan.

Tijdens de officiële sessie op het congres van 4 juni 2016 werd het voorstel tot opheffen van de zetels verworpen.

Bijeenkomsten in 2016

Bijeenkomst in **Nijkerk** op 5 februari 2016, bij “de Postkamer”. Deze bijeenkomst had als thema: ontwikkelingen en veranderingen in de zorg met betrekking tot participatie na de decentralisaties vanuit de overheid.

Er waren 2 sprekers uitgenodigd: Dhr. Joop Huisman over het werken met mensen met een beperking en de veranderingen in dat werkveld. Het tweede onderwerp werd verzorgd door Esther Heutink, CDA-wet-

houder gemeente Ermelo. Haar betoog ging over de gemeentelijke participatie in het kader van WMO en sociale werkvoorziening en meedoen in de samenleving naar eigen mogelijkheden.

Op 17 juni 2016 vond de bijeenkomst in het kader van duurzaamheid plaats in **Eerbeek**. Voor de lunch verzorgde Gerrit te Bokkel, fractievoorzitter van CDA Brummen, tevens vrijwillig molenaar, een demonstratie bij de enige nog werkende bovenslag watermolen van Nederland.

Na de lunch vertrokken we naar de nabijgelegen Industriewater Eerbeek. Directeur Walter Hulshof gaf een presentatie over de stappen die gezet zijn om het water van het Veluwe Massief, wat gebruikt wordt door de papierfabrieken in Eerbeek, te verduurzamen. Industriewater Eerbeek bv verzorgt de zuivering van het afvalwater van de Eerbeekse papierindustrie.

Op initiatief van Mirjam Deelen en van CDAV-lid Klaartje Koorn vond op zaterdag 17 september 2016 de bijeenkomst plaats in het Modekwartier in **Arnhem**. Arnhem heeft een reputatie als mode- en designstad en het Modekwartier speelt daar een cruciale rol in. Gelegen midden in het Arnhemse Klarendal is het Modekwartier een creatieve wijk geheel gewijd aan mode, design, kunst en eten. Een aantrekkelijke concentratie van winkels, werkplaatsen, studio's, galerieën, restaurants en showrooms geven uiting aan die creativiteit.

De laatste bijeenkomst vond plaats op 30 oktober 2016 in de Sjoel in **Elburg**. Het thema was verbinden vanuit de verschillende religies, Jodendom, Christendom en Islam. In Sjoel Elburg staan verhalen centraal over het (on)gewone dagelijks leven van mensen uit een kleine joodse gemeente binnen een kleine niet-joodse gemeenschap. Hierbij worden de thema's (religieuze) verdraagzaamheid en integratie belicht. De relatie tussen verleden, heden en toekomst staat daarbij centraal. Sjoel Elburg vormt dus een prima locatie rond ons thema.

CDAV Flevoland

Het CDAV Flevoland heeft in 2016 één bijeenkomst georganiseerd. Op 23 april 2016 bezocht het CDAV Flevoland het Tulpeninformatiecentrum in Creil waar wij een uitleg over de tulpen teelt in de Noordoostpolder werd gegeven door Jos Becker. Ook vertelde Jos over het ontstaan van het CDA in de Polder.

Daarna werden wij ontvangen op het bedrijf van Marie Carien Slotman. Zij vertelde ons haar persoonlijke verhaal en de uitdagingen waar de moderne tulpenteler voor staat.

De ochtend werd afgesloten met een zeer uitgebreide boerenlunch op het Tulpeninformatiecentrum. Na een bezoek aan de showtuin gingen we, voorzien van een verse bos tulpen, weer naar huis.

De 2^e bijeenkomst, in het teken van de Financiële Weerbaarheid van Vrouwen, moest helaas door een gebrek aan belangstelling worden gecancelld.

Op 14 mei 2016 is de 1^e editie van de nieuwsbrief van het CDAV Flevoland verschenen.

Bestuur:

Monique Toorenborg

Riekje van Belle

Jeltje Vliegthart-Kuiken

CDAV Noord-Holland

Waar was het CDAV-NH in 2016

1. Het CDAV is vertegenwoordigd op de AB en DB vergaderingen van het CDA-NH.
2. De voorzitter van het CDAV heeft zitting in de HRM-commissie van het CDA-NH.
3. Dames opgeroepen zich kandidaat te stellen voor de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer. En deze ondersteund.
4. Lijst Vrouwelijke kandidaten Tweede Kamer ondersteund. Dit waren Mariette Sedee, Ynske van Brakel en Marieke Waterlander.
5. Woensdag 17 februari 2016 netwerkbijeenkomst Haarlem met zakenvrouw Henny Dingemans in Haarlem stadhuis 09.30-12.00 uur
6. Dinsdag 8 maart 2016 Internationale vrouwendag Vluchtelingenwerk Ned. In Heiloo met workshops, lekker eten, dans en ontmoeting.
7. De facebook site van het CDAV-NH heeft 454 vrienden dat is 63 meer dan vorig jaar en 45 volgers veel volgers zijn vriend geworden van het CDAV-NH. Via deze nieuwe media bereiken wij jonge vrouwen en ook mannen die geïnteresseerd zijn in het CDAV-NH in haar activiteiten.
8. Het CDAV-NH vertegenwoordigt op de landelijke bijeenkomsten van het CDAV.
9. Aanwezig namens het CDAV-NH op partijcongressen bijeenkomsten van het CDA landelijk en bijeenkomsten van het CDA-NH
10. Op het partijcongres tegen de statutenwijziging gestemd, zodat de gewaarborgde zetel in het provinciale DB gewaarborgd blijft.
11. Op zaterdag 11 juni 2016 In restaurant Aangenaam Heerhugowaard hield het CDAV-NH de voorjaars ALV met High Tea en spreker Hanja Jong over kleurenanalyse en de invloed hiervan voor je functioneren als politica.

12. Op 11 juni hebben wij afscheid genomen van bestuurlijke Monica Bouman. Zijn voorzitter Jolanda van Ling en penningmeester Claudia Herbeck herbenoemd voor een volgend termijn. En hebben wij een nieuw jong (19) bestuurslid Margaretha Baron mogen verwelkomen.
13. Op 24 september met de CDA Vrouwen op bezoek bij het Slimste Huis in Alkmaar. In Het Slimste Huis Alkmaar kan men de verschillende mogelijkheden zien die er zijn om een slimme woning te realiseren. Aanpassingen hoeven niet altijd duur te zijn: soms is een slimme, kleine aanpassing al

het antwoord. Hier is te zien hoe domotica het leven van ouderen en gehandicapten kan vereenvoudigen door slimme aanpassingen in huis. Zo kan men langer zelfstandig blijven wonen en functioneren in een eigen woning.

14. ALV CDAV- NH Als gast spreekster Kinderpsychologe Nassira Ahripou. Zij hield een lezing over kinderpsychologie en vertelt over haar werk. Wij zijn met het CDAV-NH bij het centrum Dr. Bosman. Ook tijdens deze ALV het voorstellen van de kandidaten voorzitterschap CDA Noord-Holland. Zij vertellen wie zij zijn en hoe zij voorzitterschap van CDA -NH gaan invullen. De twee kandidaten waren:

Susanne de Roy van Zuidewijn-Rive (48) gehuwd 5 kinderen uit **Amsterdam**

Gido Oude Kotte (36) gehuwd uit **Heerhugowaard**

CDAV Zuid-Holland

Op 8 juni vond de algemene ledenvergadering plaats. Voorafgaand aan het Huishoudelijk gedeelte spreken de CDA-Tweede Kamerleden Pieter Omtzigt en Pieter Heerma ons toe.

PIETER OMTZIGT over **PENSIOENEN**.

Het huidige pensioenprobleem is veroorzaakt door de extreem lage rente van 0% op staatsobligaties (vroeger 7 à 8%). Het inkopen is acht keer zo duur geworden en dekking zo goed als onmogelijk. Deze renteverlaging door de ECB (Eur. Centr. Bank) leidde tot verlichting van de overheden, maar zorgde ervoor dat de pensioenfondsen nauwelijks meer winst maken.

Pieter gaat ook uitvoerig in op pensioenrecht bij echtscheiding.

PIETER HEERMA sprak over **DE FLEXIBELE ARBEIDSMARKT**.

Een probleem is het steeds groter wordende verschil tussen kansrijk en kansarm, omdat er minder snel een vast contract wordt geboden aan lager opgeleiden. Een ander probleem is dat ouderen (al vanaf 45 jaar) niet meer worden uitgenodigd voor sollicitaties, tenzij als ZZP-er. Dit geldt ook voor gehandicapten. Er is ook een gevaar voor verminderde emancipatie, vrouwen moeten b.v. bij zwangerschap maar als ZZP-er gaan werken. Er moet iets veranderen aan de arbeidsmarkt!

Hierna volgde het huishoudelijk deel van de algemene ledenvergadering.

De bijeenkomst wordt vervolgd met een rondleiding door het gebouw van de Tweede Kamer door mw. Janneke Wierikx.

Ter afsluiting wandelen de leden naar het Café Nieuwspoor, waar de avond wordt afgesloten met een gezellig samenzijn met een drankje en een hapje.

Vrouwen Zeeland

‘Vanuit verscheidenheid naar verbondenheid’

Zaterdag 16 april was er een eerste bijeenkomst van de Zeeuwse CDA-vrouwen in Kloetinge. Doel was de meningen te peilen of er draagvlak is een afdeling CDAV nieuw leven in te blazen. Het was een inspirerende en positieve dag!

Ruth Peetoom, voorzitter van het CDA landelijk en Josine Westerbeek, voorzitter landelijk CDAV, waren onze gasten. Zij hebben een warm pleidooi gehouden voor het opzetten van een Zeeuwse afdeling.

Verscheidenheid maakt het verschil!

Een brede vertegenwoordiging vanuit de samenleving vraagt om een evenredige verdeling van man - vrouw, jong – oud en opleidingsniveau. Vanuit diversiteit heeft het politiek vrouwenoverleg dus nog steeds bestaansrecht. Om diversiteit te realiseren is het van belang dat vrouwen van zich laten horen door zelf een actieve politieke bijdrage te leveren. Vrouwen blijken in beginsel perfectionistisch te zijn waardoor zij zich onvoldoende gekwalificeerd vinden om deze bijdrage te kunnen leveren.

Ruth Peetoom gaf aan dat het vragen van vrouwen voor een functie een krachtig middel is om vrouwen bij de politiek te betrekken. Het is belangrijk te luisteren hoe eenieder een bijdrage kan leveren om iets te kunnen betekenen voor het vrouwenberaad. Het politiek vrouwenberaad is een middel om verbindingen tot stand te brengen.

Zo bleek dat onder de aanwezige vrouwen een diversiteit aan talenten aanwezig is. Volgens Josine Westerbeek is het belangrijk om ieders kennis en kunde te delen zodat vrouwen zich meer bewust worden van hun eigen kracht. Bewustwording van deze eigen kracht en het opbouwen van netwerken stelt vrouwen in de gelegenheid om hun weg te banen in de politiek.

Aan de hand van stellingen hebben we met elkaar gediscussieerd over het belang van extra aandacht voor de vrouw in de politiek. Een aantal uitspraken:

- Mobiliseer vrouwen op inhoud en talent: kijk om je heen.
- Zeeuwse snuffelstage voor vrouwen met politieke interesse.
- Koester de kracht en de diversiteit onder de CDA-vrouwen in heel Zeeland.
- Zet in op nieuwe aanwas door het opzetten van een 30-ers groep.
- Vraag vrouwen voor een afgebakende klus.
- Leden activeren in de afdelingen om een kweekvijver te creëren.
- Vorm een intervisiegroepje als ondersteuning.
- Houd vrouwen erbij op inhoud.

Zoals blijkt uit bovenstaande opmerkingen is er genoeg te doen voor vrouwen in de politiek.

De conclusie van de ochtend was: **Een Zeeuwse afdeling CDAV is gewenst en geeft meerwaarde aan de Christen Democratische politiek.**

Het jaar 2016 stond verder in het teken van het uitwerken van de opbrengst van deze eerste bijeenkomst en hiermee het verder vormgeven van de afdeling.

We hebben daartoe een jaarplan opgesteld met daarin o.a. aandacht voor het instellen van een Zeeuwse Intervisiegroep, samenwerking, opzetten netwerk en organiseren van snuffelstages.

De kerngroep CDAV Zeeland bestaat uit Krijnie Hoek, Marleen van Kooten, Suzanne van Avermaete, Ank Muller en Carla Hoogerland.

CDAV Noord-Brabant

Het afgelopen jaar hebben wij ons beziggehouden met het thema: *‘De balans tussen zorg, werk en invloed’*. Daarbij hebben wij ons gebogen over de idealen in de politiek en aandacht besteed aan het onderwerp: *‘Wat motiveert je om de politiek in te gaan en hoe bereik je dat je werk in de politiek effectief is?’*

Dit omvat in de kern waar het CDAV-Brabant voor staat: een netwerkorganisatie, waarin maatschappelijk bewuste vrouwen elkaar ontmoeten, stimuleren, elkaar versterken in discussies tijdens bijeenkomsten en zich inzetten in de politiek.

Onze bijeenkomsten van 2016

Op 9 april hielden wij een ALV in het schitterende en hippe *Cultureel Centrum De Cacaofabriek* in Helmond.

Burgemeester Elly Blanksma heette ons welkom in haar stad.

Sprekers waren: Hanke Bruins Slot, lid van de Tweede Kamer, en Inge van Dijk, voorzitter CDA Noord-Brabant. Zij spraken over hun idealen in de politiek, over keuzes maken in het leven, over de moed om dingen te willen veranderen en over maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Op 14 november hielden wij een ALV in het *Museum voor Religieuze Kunst* in Uden, een heel toepasselijke plek voor ons thema: 'De verhouding tussen overheid en religie in relatie tot de nieuwe religieuze verscheidenheid, een pleidooi voor *waardeautonomie*'.

Sprekers waren Sophie van Bijsterveld, lid van de CDA-fractie in de Eerste Kamer en Mustafa Amhaouch, lid van de CDA-fractie in de Tweede Kamer. Heel boeiend om over dit - in onze samenleving heikele - onderwerp met elkaar in gesprek te gaan en het wederzijds begrip te vergroten. In het komende jaar gaan we hiermee door.

Onze activiteiten van 2016

- Het CDAV-Brabant wil de participatie van vrouwen in de politiek vergroten en (potentiële) vrouwelijke kandidaten ondersteunen. Kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezingen kregen ruime gelegenheid om zich te profileren.
- Het CDAV-Brabant brengt een paar keer per jaar een Nieuwsbrief uit. Met de Nieuwsbrief wordt ieder lid van het CDAV-Brabant op de hoogte gesteld van de ondernomen en voorgenomen activiteiten en kunnen leden die niet in staat zijn onze bijeenkomsten bij te wonen toch op de hoogte blijven.
- Het CDAV-Brabant was aanwezig bij CDA 1000 in Amsterdam
- Het CDAV-Brabant is vertegenwoordigd in de Provinciale Vrouwenraad (PVR)
- Het CDAV-Brabant is vertegenwoordigd in het Provinciaal CDA Bestuur.

- Het CDAV Brabant heeft een opbouwende band met het CDAV-Zeeland i.o. Op de introductiebijeenkomst van 16 april werd gesproken door partijvoorzitter Ruth Peetoom over het onderwerp 'Meer vrouwen in de politiek'. Josine Westerbeek, voorzitter CDAV, sprak over het onderwerp 'Wat is het belang van het CDAV en een eigen Zeeuwse afdeling?'

Het bestuur:

Joke Wagter, voorzitter

Anneke Sprong-Hoekman, secretaris

Susanne de Groot, penningmeester

Bettie de Leeuw

Jetty Eugster

Henny Houben

Elma Petter